

holdt en ikke særlig stor, men, som det synes, ret sikker Eksport af visse Græsfrøsorter, navnlig Hundegræs og Engsvingel, og nogle Roefrøsorter. Disse Varer — det gælder baade Heste, Kvæg og Frø — er toldfri efter den lettiske Toldtarif, de var toldfri efter den Toldtarif, som gjaldt før den 1. Januar, og jeg forstod Forhandlingerne, den Gang vi i Efteraaret 1924 talte om dette Spørgsmaal i Traktatkommissionen, saaledes, at de ogsaa vilde være toldfri baade efter Maksimalsatserne og Minimalsatserne i den Toldtarif, man ventede skulde træde i Kraft i Letland fra 1. Januar 1925. Selv om denne Tarif indeholdt en Bestemmelse om, at ogsaa Frø er toldfri ved Indførselen til Letland, var der imidlertid en vis Begrænsning i de lettiske Bestemmelser om Indførsel af Frø, idet denne Toldfrihed for Mark- og Havefrøsorter kun gjaldt, for saa vidt de paa-gældende Frøsorter var „landwirtschaftliche Selectionssamen“. Da vi i September Maaned — det var vistnok paa et Møde i Traktatkommissionen den 19. September — behandlede dette Spørgsmaal, rettede jeg den Forespørgsel i Traktatkommissionen, hvad dette egentlig betød, og hvilken Begrænsning af den frie Indførsel af Frø til Letland der laa i denne Bestemmelse, idet jeg var ganske paa det rene med, at der maatte ligge en Begrænsning i den. Sagen havde den Gang megen Hast, og man lovede da fra Traktatkommissionens Side, at Udenrigsministeriet skulde være opmærksomt paa dette Forhold under de videre Overvejelser, baade indenfor selve Ministeriet, og naar Forhandlingerne skulde føres med den lettiske Regering. Det stod os jo alle klart, at der maatte ligge en Begrænsning i den Toldfrihed, som de lettiske Toldtariffer ellers tilsagde os med Hensyn til vor Frøeksport. Nu har jeg læst dette Forslag igennem, og det har ikke været mig muligt at finde noget om dette Forhold. Det er maaske, fordi det vanskeligt kan optages i en Traktat eller de dertil hørende Bilag. Det Spørgsmaal, jeg altsaa gerne vilde rette til den højtærede Udenrigsminister, er da dette, om der foreligger Oplysninger om, hvilken Betydning man fra lettisk Side tillægger hele dette Spørgsmaal, thi givet er det, at saaledes som Sagen ligger nu, betyder denne Bestemmelse en Vanskeliggørelse af vor Afsætning for Frøsorter i Letland. Jeg kunde tænke mig, at det ikke vilde være let at faa disse Oplysninger tilvejbragt lige med det samme, og jeg mener derfor, at de kunde gives i et

Udvalg, som sikkert vilde kunne tilendebringe sit Arbejde meget hurtigt.

Fraenkel: Vi ønsker jo ogsaa denne Traktat gennemført, og vi har ikke noget imod, at de Oplysninger, som det ærede Medlem, der lige talte, forlangte, bliver givet i et i den Anledning nedsat hurtigt arbejdende Udvalg.

Jeg turde maaske henstille til den højtærede Udenrigsminister, om det ikke var muligt under Forhandlingernes Gang at faa et saadant Traktatspørgsmaal frem i det udenrigspolitiske Nævn, altsaa før Traktaten afsluttes.

Endelig vil jeg gerne gøre nogle Bemærkninger, som ikke har nogen Forbindelse med Vedtagelsen af Traktaten, men som jeg tror, der er Grund til at benytte Lejligheden til at gøre. I det udenrigspolitiske Nævn fik vi forskellige Akter vedrørende denne Sag, deriblandt en overordentlig vel udarbejdet og særdeles interessant og instruktiv Redegørelse for Forholdene i Letland; jeg formoder, Forfatteren var vor Konsul der, jeg husker det ikke, det er nu saa længe siden, jeg har læst den. Nu sagde det ærede Medlem Hr. Hans Nielsen, at Letland synes at være i økonomisk Opgang, og det kan man vistnok ogsaa sige, — om Opgangen er lille eller stor, bliver jo et andet Spørgsmaal, men Opgang er jo altsaa Opgang. Men jeg mindes fra Gennemlæsningen af det nævnte Aktstykke, at der to Steder blev fremdraget et Forhold, som interesserede mig meget, og som jeg mener, det er rigtigt at henlede ærede Medlemmers Opmærksomhed paa. Det var, at det alligevel ikke bliver til noget rigtigt for Letland eller for Randstaterne — jeg husker selvfølgelig efter saa lang Tids Forløb ikke Udtrykkene ordret — før der bliver lukket op til Rusland. Denne Bemærkning er efter min Mening af overordentlig stor Vigtighed, og den falder ganske sammen med, hvad jeg altid har ment, nemlig at man kan nu inddele det gamle Rusland politisk, hvordan man vil, og det kan blive regeret, hvordan det være vil, saa hører hele det gamle Rusland sammen i en økonomisk Enhed, og denne økonomiske Enhed udvikler sig mod Øst, ikke mod Vest. Den udvikler sig mod Øst af den ganske simple Grund, at der ligger det aabne og ubeboede Land. Det er, for at bruge Sombarts Udtryk: Die Suche nach der Nahrung, der altid er den Fært, der bestemmer Retningen for de meneskelige Vandringer — hvad vi